Zwolle

Raadsvoorstel

Datum 25 januari 2025

Onderwerp	Verbetering toegang en vereenvoudiging inkomensregelingen
Versienummer	definitief
Portefeuillehouder	Michiel van Willigen

Samenvatting

De gemeente Zwolle heeft inkomensregelingen voor inwoners met een laag inkomen om hun financiële bestaanszekerheid te borgen. Om ervoor te zorgen dat deze Zwollenaren daadwerkelijk kunnen rondkomen, wil de gemeente dat iedereen met recht op de regelingen, deze ook kan vinden, aanvragen en gebruiken. Daarom doet het college voorstellen aan de raad ter vereenvoudiging van de regelingen. Ook licht het college toe welke maatregelen zij wil inzetten om de toegang tot de regelingen te verbeteren. Dit alles met oog voor de financiële situatie van de gemeente in de komende jaren.

Financiële gevolgen

Betreft doel	2.1.3 Inkomensondersteuning
Begroting wijzigen	nee
Budgetnummer	

Bijlagen

1. Toelichting uitwerking vereenvoudiging en verbeteringen inkomensregelingen en toegang
2. Verordening participatie volwassenen Zwolle 2025
3. Verordening hoge zorgkosten en verplicht eigen risico Zorgverzekeringswet Zwolle 2025
4. Verordening participatie kinderen Zwolle 2025
5. Advies van de Participatieraad
6. Reactie van het college op het advies van de Participatieraad
7. Uitkomsten stadsdialoog Zwolle Armoedevrij, 1 december 2023
8. Uitkomsten stadsdialoog Zwolle Armoedevrij, 13 september 2024
9. Rapportage onderzoek Klantreizen Inkomensregelingen
10. Memo voortgang quick wins

Openbaarheid

☒ Openbaar
☐ Geheim

Datum 10 januari 2024

De raad wordt voorgesteld om:
Te besluiten:

1. Tot vaststelling van de onderstaande verordeningen, namelijk de
    a. Verordening participatie volwassenen gemeente Zwolle 2025
    b. Verordening hoge zorgkosten en kosten eigen risico Zorgverzekeringswet gemeente Zwolle 2025
    c. Verordening participatie kinderen gemeente Zwolle 2025
2. Kennis te nemen van de andere interventies in voorbereiding met bijbehorend fasering, besluitvorming en tijdspad.

Inleiding
Dit raadsvoorstel is een tweede stap in onze uitwerking van uw opdracht het niet-gebruik van inkomensregelingen verder terug te dringen, zodat meer inwoners financiële bestaanszekerheid hebben. Het terugdringen van niet-gebruik van inkomensregelingen is één van de manieren waarop het college invulling wil geven aan de Koers Sociaal Domein: door te voorkomen dat inwoners in armoede leven, kunnen zij regie over hun eigen leven behouden. Hierdoor kunnen zij beter deelnemen aan de samenleving en sociale netwerken vormen om elkaar te ondersteunen. Inwoners met regie over hun eigen leven en een sociaal netwerk zijn minder afhankelijk van professionele ondersteuning en zorg. Dit geldt voor inwoners met en zonder betaalde arbeid.

Omdat wij weten dat betaalde arbeid de meest solide garantie is voor bestaanszekerheid sluiten we met onze interventies ook aan bij de geïntensiveerde beweging om meer mensen vanuit de bijstand naar werk te begeleiden (zie de Visie op arbeidsmarktparticipatie en arbeidsmarktbeleid, mei 2024; Uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt 2025 – 2028, januari 2025). Dit doen wij door dienstverlening op inkomensondersteuning nog effectiever te koppelen aan de begeleiding naar werk. Want effectieve inkomensondersteuning draagt er ook aan bij dat inwoners effectiever kunnen worden begeleid naar werk. Zo wordt ook vanuit deze beweging het perspectief op bestaanszekerheid voor inwoners verder geborgd.

Wij vragen u nu twee besluiten te nemen, namelijk om (1) tot het vaststellen van een drietal gewijzigde verordeningen (zie beslispunt 1.1 tot en met 1.3 van dit besluit, wijzigingen zijn geel gearceerd) en om (2) kennis te nemen van de interventies die wij willen ontwikkelen en implementeren om invulling te geven aan de opdracht van de raad. Wij vragen bijzondere aandacht voor ons voorstel om de ontwikkeling en implementatie van de interventies te faseren. Deze fasering is nodig om eventuele financiële gevolgen van verbeterde toegang tot inkomensregelingen tijdig te signaleren en te bespreken met de gemeenteraad. Het gebruik van onze inkomensregelingen is het afgelopen jaar flink toegenomen, wat een belangrijk beleidsdoel ondersteunt. Echter, voor het eerst in lange tijd hebben wij het beschikbare budget voor inkomensregelingen overschreden. Daarom heeft het college besloten nu alleen de interventies in plateau 1 te implementeren. Want wanneer die succesvol zijn, zullen deze kunnen leiden tot een verdere stijging van de uitgaven aan onze inkomensregeling. Het college zal pas besluiten om de interventies voor plateau 2 te implementeren wanneer er inzicht is in de eventuele kostenstijging en de raad een besluit heeft genomen over de dekking van deze kosten.

Een korte terugblik
Op 30 oktober 2023 heeft een raadsdebat Stadspas plaatsgevonden. Daar heeft de gemeenteraad gevraagd om voorstellen voor vereenvoudiging van de gemeentelijke regelingen en verbeteringen in de dienstverlening zodat inwoners makkelijker toegang hebben tot de regelingen.

Op 14 oktober 2024 heeft de raad besloten om de toegang tot en het gebruik van inkomensregelingen te verbeteren en te vereenvoudigen. Op basis van deze uitgangspunten zijn er maatregelen bedacht die hierbij helpen. Deze maatregelen richten zich op:

- Het makkelijker maken voor inwoners en partners om informatie te vinden over de regelingen.
- Het bieden van hulp bij het aanvragen van de regelingen.
- Verbeteringen in het aanvraagproces.
- Aanpassingen in de regelingen zelf om ze eenvoudiger te maken.

Deze maatregelen zijn oplossingen voor problemen die naar voren kwamen uit onderzoek en gesprekken met inwoners en partners.

De interventies die wij willen uitwerken en implementeren worden toegelicht in bijlage 1. Daarin kunt u lezen dat wij de ontwikkeling van de interventies hebben gefaseerd in plateaus. De maatregelen zijn ook vertaald naar de drie opnieuw vast te stellen gewijzigde verordeningen (bijlage 2 tot en met 4). De overige inkomensregelingen zijn niet vastgelegd in verordeningen maar in beleidsregels en subsidieafspraken.

Plateau 1 bevat de interventies die wij nu in onze huidige systemen, in onze staande organisatie en binnen het huidige bestaanszekerheidsbudget kunnen uitwerken en implementeren; plateau 2 bevat interventies met wijzigingen in de inkomensregelingen die ingrijpende veranderingen vragen in onze systemen en organisatie en daarom extra investeringen vragen.

Er is een derde plateau dat interventies bevat die grote systeeminnovatie en een intensivering van maatwerkdienstverlening in de wijken vereisen. Omdat deze interventies extra investeringen en hogere, structurele uitvoeringskosten vragen, wordt dit derde plateau pas uitgewerkt wanneer de interventies in plateau 1 en 2 onvoldoende effectief zijn.

Tussen de plateaus, hebben wij een aantal ijkmomenten bepaald waarin het college besluiten wil formuleren over de inrichting van het volgende plateau. Denk hierbij aan de volgende ronde wijzigingen in de regelingen of een aanpassing in de begroting voor onze inkomensregelingen. Deze ijkmomenten vinden wij nodig om de uitvoerbaarheid én betaalbaarheid van de ontwikkelingen te kunnen monitoren. Hiermee borgen wij ook dat wij u, als raad, tijdig kunnen betrekken wanneer de ontwikkeling, implementatie en uitvoering van de interventies implicaties hebben voor ons beleid of onze begroting. Want één ding is zeker: wanneer onze interventies succesvol zijn, zullen de kosten van onze inkomensregelingen stijgen.

Overigens weet het college dat er ook een rekenkameronderzoek loopt omtrent het voorliggende onderwerp. Het spreekt vanzelf dat de uitkomsten van dit onderzoek zullen worden meegewogen bij de inrichting van het vervolg.

Kader
Kader stellende nota's rondom dit onderwerp zijn:
- Coalitieakkoord Samen voor een Waardevolle Toekomst
- De Perspectiefnota 2024 - 2027
- Koers Sociaal Domein 2024 - 2030
- Visie op arbeidsmarkt en arbeidsmarktbeleid
- Versterking Sociale Basis 2024 - 2027
- Uitgangspuntennotitie Vereenvoudiging van de lokale inkomensregelingen

Beoogd effect

Onze twee voorstellen aan de raad beogen verschillende effecten:

1. Door akkoord te gaan met de voorstellen, geeft de raad invulling aan de beweging die de gemeenteraad wil inzetten met de Koers Sociaal Domein: werken aan een sterke en vitale samenleving door het versterken van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het mogelijk maken van gezond leven. De vereenvoudiging van inkomensregelingen en de verbetering van de toegang tot inkomensregelingen dragen bij aan de financiële bestaanszekerheid van meer inwoners van Zwolle. Naast het directe effect op de financiële bestaanszekerheid verwachten wij hiermee indirecte effecten op andere levensgebieden: minder stress, meer gezondheid, meer mogelijkheden tot meedoen. En daardoor kan ook het beroep op andere vormen van ondersteuning en zorg afnemen.

2. Door de gemeenteraad te informeren over onze voorgenomen interventies en de wijze waarop wij de uitwerking, implementatie en uitvoering willen faseren, stelt het college de raad instaat om haar controlerende rol vervullen. De gemeenteraad kan controleren of de voornemens van het college aansluiten bij het beoogde doel van haar opdracht en of het college bij het vervullen van de opdracht, voldoende oog heeft voor eventuele effecten voor de gemeentelijke begroting.

Argumenten

Bij beslispunt 1.

1.1 Uit het klantreisonderzoek[1] en uit landelijk onderzoek blijkt dat de volgende aanpassingen effectief zijn om het gebruik van inkomensregelingen te verhogen

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen in de huidige inkomensregelingen betreffen het schrappen van de verplichte verantwoording van het gebruik van het geld en het mogelijk maken van ambtshalve verstrekken van regelingen aan inwoners met een bijstandsuitkering na de eerste aanvraag. Deze aanpassingen sluiten ook aan bij de uitgangspunten die de raad op 14 oktober heeft vastgesteld. Hieronder volgt een nadere toelichting.

<u>Schrappen van verplichte verantwoording van het gebruik van het geld.</u>

Schrappen van verplichte verantwoording van het gebruik van het geld is van toepassing op de regeling Participatiefonds, de Ziektekostenregeling en de Kindregeling. Door de wijziging van de voorliggende verordeningen, gaan wij uit van vertrouwen en hoeven inwoners geen bewijs van het gebruik meer te bewaren en (voor de Kindregeling) toe te sturen aan de gemeente. Vanzelfsprekend zullen wij inwoners in onze communicatie over de regelingen, blijven benadrukken waarvoor het geld bedoeld is.

<u>Ambtshalve verstrekken</u>

Het klantreisonderzoek toont aan dat inwoners het lastig vinden om elk jaar opnieuw regelingen aan te vragen als hun situatie niet verandert. Daarom willen we regelingen automatisch toekennen aan inwoners in de bijstand.

[1] Bijlage 8 Rapportage Onderzoek Klantreizen Inkomensregelingen

Momenteel beperken we de automatische toekenning tot bijstandsuitkeringen, omdat we voor deze groep kunnen vaststellen of zij recht hebben op de regeling zonder dat ze opnieuw gegevens moeten aanleveren. Voor andere groepen hebben we die gegevens niet.

We kiezen er ook voor om tegemoetkomingen voor inwoners in de bijstand alleen automatisch jaarlijks uit te betalen na een eerste aanvraag en toekenning voor onbepaalde tijd. Onbepaalde tijd wil zeggen dat het automatisch jaarlijks uitbetalen van de tegemoetkoming duurt zolang de inwoner recht heeft op bijstand. Het is technisch nog niet mogelijk de tegemoetkoming automatisch uit te betalen zonder aanvraag. Maar we verwachten dat dit vanaf 2026 mogelijk is.

1.2. De voorgestelde wijzigingen zijn relatief snel te implementeren en uit te voeren
Dit voorstel vereenvoudigt de huidige regelingen, omdat deze wijzigingen relatief snel kunnen worden doorgevoerd in onze systemen en organisatie. Grotere wijzigingen, zoals het samenvoegen van regelingen en het automatisch toekennen zonder aanvraag, vragen meer tijd en voorbereiding. De implementatie is ook duurder dan de huidige begroting toelaat. Daarom worden deze grotere wijzigingen in plateau 2 uitgewerkt en zal de gemeenteraad hierover in 2025 een voorstel ontvangen met een begroting voor de investeringskosten.

1.3. Door de vereenvoudiging van de regelingen gefaseerd in te voeren, houdt de gemeenteraad grip op de ontwikkeling van de kosten van de inkomensregelingen
Door wijzigingen in de regelingen gefaseerd door te voeren, is het mogelijk de effectiviteit van de wijzigingen goed te monitoren. Door deze goed te monitoren, houdt het college zicht op de kostenontwikkeling van ons minimabeleid en kan de gemeenteraad tijdig informeren over deze kostenontwikkelingen. Ook kan het college de raad tijdig voorstellen doen om de kosten te beheersen en te dekken.

Bij beslispunt 2.
2.1 De gemeenteraad krijgt een volledig beeld van de geplande ontwikkelingen en in staat gesteld haar controlerende rol te vervullen.
Door kennis te nemen van de voorgenomen interventies en de fasering daarvan, kan de gemeenteraad controleren of de ambities van het college aansluiten bij de opdracht van de raad. Dit geeft de raad inzicht in zowel de korte- als lange termijndoelen van het college en in de haalbaarheid van deze doelen.

Daarnaast weet de gemeenteraad door de fasering in plateaus, op welke momenten zij haar controlerende rol kan vervullen. Dit zowel wat betreft het behalen van de doelen als de kostenontwikkeling van de inkomensregelingen. Het college zal de raad op verschillende momenten informeren en betrekken bij de besluitvorming over wijzigingen in de regelingen en de begroting.

Alternatieve mogelijkheden
Het alternatief is dat de gemeenteraad besluit plateau 1 met vereenvoudigingen binnen de huidige regelingen over te slaan en te wachten op uitgewerkte voorstellen voor verdergaande interventies zoals de samenvoeging en harmonisatie van de inkomensregelingen, nu voorgesteld voor plateau 2. Dit alternatief heeft echter twee consequenties. De eerste is vertraging: inwoners zullen dan pas begin 2027 de eerste effecten merken van een betere toegang tot inkomensregelingen. De tweede betreft de controle van de raad op de effectiviteit van ingezette interventies en ontwikkeling van de kosten van het

minimabeleid. Door het eerste plateau over te slaan, heeft het college minder ijkmomenten om te bepalen of de reeds ingezette interventies effectief genoeg zijn en hoe de kosten voor het stijgend aantal aanvragen zich zullen ontwikkelen. Daarmee heeft de raad ook minder momenten om bij te sturen op de aanpak en besluiten te nemen over de dekking van de stijgende kosten van het minimabeleid.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
Maatschappelijk draagvlak voor vereenvoudiging is hoog. Dit bleek onder andere uit de Stadsdialogen Zwolle Armoede Vrij in december 2023 en september 2024 en de Samenloop voor Omstandigheden over bestaanszekerheid en Wonen in april 2024. Daarnaast is onderzoek gedaan onder 44 inwoners (zogenaamde Klantreisonderzoek) waarin inwoners konden vertellen over hoe zij het aanvragen en gebruiken van regelingen vonden en wat zij daarin verbeterd zouden willen zien. De informatie uit de dialogen en het onderzoek is gebruikt voor het formuleren van de interventies, waaronder de wijzigingen in de inkomensregelingen. Verder zijn de knelpunten bij het vinden, aanvragen en gebruiken van de inkomensregelingen verschillende malen besproken met onze partners in de werkgroep Inkomensondersteuning. Tot slot is de Participatieraad gevraagd om advies op de voorstellen. Dit advies en de reactie van het college is opgenomen in de bijlagen van dit raadsvoorstel.

Communicatie
Goede communicatie is essentieel voor het succes van de beleidswijzigingen en interventies. Hieronder staat beschreven wat we gaan doen om beide onderdelen (beleidswijzigingen en interventies) onder de aandacht te brengen:

1. Communicatie over aanpassingen in het beleid:
    - Het is voor inwoners van belang dat de nieuwe werkwijze helder is als ze hun aanvraag digitaal of met een geprint formulier aanvragen. De gemeente zorgt ervoor dat de informatie rondom het aanvragen actueel is.
    - Partners/intermediairs die (veelvuldig) contact hebben met inwoners over de inkomensregelingen worden (voordat de regelingen ingevoerd zijn) actief geïnformeerd over de aanpassingen in het beleid. Daarmee zijn ze op de hoogte welke positieve effecten dit heeft op inwoners.

2. Bekendmaken van interventies:
    Het is van belang dat inwoners en andere stakeholders kennis hebben van de interventies die de gemeente ontwikkeld heeft. Daarmee worden de inkomensregelingen toegankelijker en bekender. Zo bereiken we meer inwoners die recht hebben op inkomensregelingen en worden ze gestimuleerd de regelingen aan te vragen. Om inwoners en andere stakeholders te informeren over de interventies wordt een communicatieplan ontwikkeld. Daarin richten we ons enerzijds direct op inwoners, maar vooral ook op intermediairs die aan tafel zitten met onze inwoners. Zij zijn een ontzettend belangrijke schakel tussen gemeente en inwoner. Zij hebben immers ook het vertrouwen van een inwoner en zijn in direct contact met een inwoner.

Huidige verordeningen en beleidsregels
Algemene Subsidie Verordening Zwolle 2022

Datum 10 januari 2024

Beleidsregel bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten gemeente Zwolle 2024
Beleidsregel bijzondere bijstand voor kosten kinderopvang i.v.m. sociaal medische indicatie en ouderbijdrage voor de doelgroep studenten
Verordening Kindregeling gemeente Zwolle 2023
Verordening kwijtschelding belastingen gemeente Zwolle 2023
Verordening participatie volwassenen gemeente Zwolle 2019
Verordening Zorgkostenregeling gemeente Zwolle 2022

Financiën
De keuze van de interventies per plateau zijn, voornamelijk, ingegeven door verwachte kosten voor ontwikkeling, implementatie en uitvoering van de interventies. Uitgangspunt hierbij is dat interventies in plateau 1 en 2 alleen een investeringsbudget vragen. Interventies in plateau 1 en 2 zullen geen extra structurele uitvoeringskosten vragen. Wel kunnen de interventies in plateau 1 bijdragen aan een mogelijke besparing op de huidige uitvoeringscapaciteit die vervolgens kan worden ingezet op onze dienstverlening op inkomensondersteuning en, eventueel, begeleiding naar werk. Of dit het geval is zal worden onderzocht bij voorbereiding van plateau 2.

Overigens zullen uitgaven aan ons minimabeleid wel kunnen stijgen wanneer onze interventies succesvol zijn: een stijging van het gebruik vraagt extra uitgaven voor verstrekkingen. Omdat het college grip wil houden op de ontwikkeling van deze uitgaven, wil het college de uitwerking en implementatie van interventies faseren in plateaus met, tussentijds, een aantal ijkmomenten. Op die ijkmomenten bepaalt het college of de (geprognotiseerde) uitgaven binnen de begroting blijven en of de verdere implementatie van de interventies verantwoord kan. Vanzelfsprekend zal de raad worden geïnformeerd. Ook zal de raad via de reguliere planning en control-cyclus worden betrokken bij besluitvorming over de begroting voor de inkomensregelingen.

Hieronder een toelichting op de financiering van de ontwikkeling en implementatie van de interventies in plateau 1 en 2. In de laatste alinea wordt ingegaan op de kosten voor toename door meer aanvragen.

Kosten plateau 1
De werkzaamheden voor implementatie van interventies in plateau 1 van het project, kunnen worden gerealiseerd binnen de huidige begroting. Een groot deel van de werkzaamheden zal gefinancierd worden uit het restant van het budget uit het Programma Bestaanszekerheid[2]. De interventies binnen plateau 1 zorgen niet voor een structurele stijging van de uitvoeringskosten.
Als de interventies succesvol zijn is er wel een stijging te verwachten in de uitgaven voor de verstrekkingen aan inkomensregelingen Zoals eerder aangegeven zullen de effecten van de interventies gemonitord worden, zo houdt het college zicht op de uitgavenontwikkeling op de verstrekkingen van inkomensregelingen. Ook kan het college de gemeenteraad tijdig voorstellen doen om deze uitgaven te beheersen en te dekken.

Kosten plateau 2
Parallel aan het uitvoeren van plateau 1 wordt plateau 2 voorbereid in een viertal voorstellen voor het: samenvoegen van regelingen, “Alles” in één keer aanvragen, Sneller en éénduidig uitbetalen van regelingen en het mogelijk maken van servicegesprekken.

De voorstellen in plateau 2 gaan er vanuit dat alleen de implementatie extra, incidentele investeringskosten met zich meebrengen maar dat er geen extra structurele middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering. Servicegesprekken kunnen alleen worden ingevoerd als er voldoende uitvoeringscapaciteit beschikbaar is door efficiëntie van andere maatregelen. Dit wordt tijdens de voorbereiding onderzocht. Als de interventies succesvol zijn, kunnen extra uitgaven voor verstrekkingen aan inkomensregelingen worden verwacht.

[2] Document Zwolle - Raadsbrief Besteding middelen Bestaanszekerheid 2024 - iBabs Publieksportaal

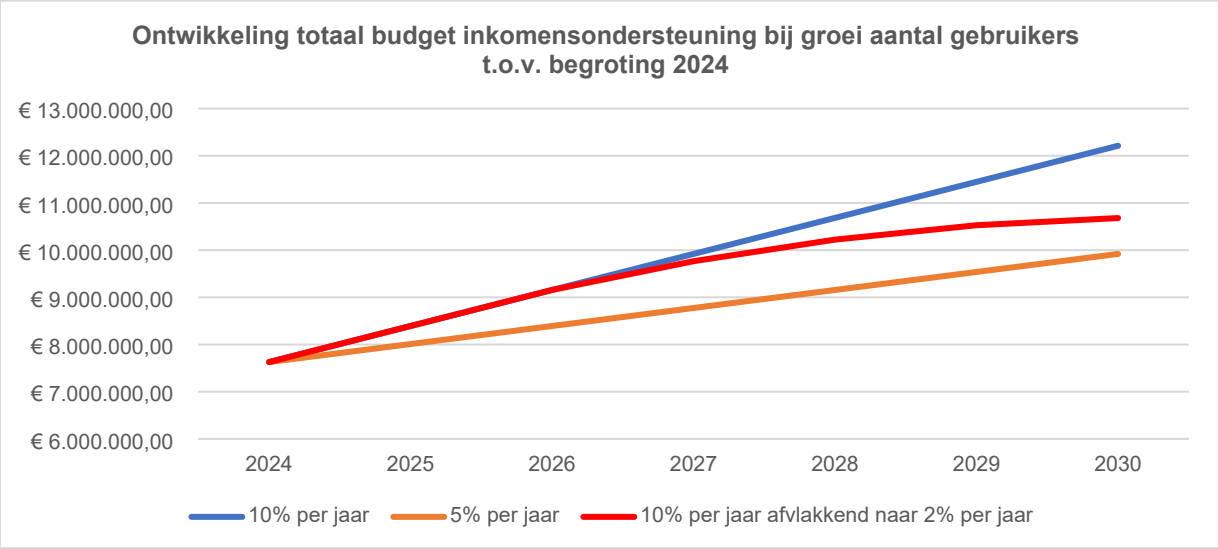
Kosten plateau 3
Plateau 3 bevat interventies die intensieve innovatie van onze systemen vragen en een intensivering van maatwerkuitvoering in de wijken vraagt. De ontwikkeling van deze implementatie vraagt daarom extra projectinvesteringen én zullen leiden tot hogere, structurele uitvoeringskosten. Alleen wanneer plateau 1 en plateau 2 onvoldoende effectief zijn, zal plateau 3 worden uitgewerkt. Daarbij zal dan ook een begroting worden uitgewerkt.

Kostenstijging door stijgend aantal aanvragen
Wanneer de voorgestelde maatregelen zullen slagen, zal het aantal inwoners stijgen dat inkomensregelingen ontvangt. Dit kan een stijging betekenen van de uitgaven aan de inkomensregelingen.

Deze potentiële kostenstijging van de verstrekkingen maakt geen onderdeel uit van het in de begroting 2025 onder financieel perspectief aangeven verwachte nadeel op armoederegelingen van € 1,5 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is dat wij niet weten hoe effectief onze interventies zullen zijn in het algemeen en per inkomensregeling. Daarnaast is de ontwikkeling van het aantal aanvragen afhankelijk van een aantal andere, veel invloedrijkere factoren die van invloed zijn op het basisinkomen van inwoners zoals economische ontwikkelingen (arbeidsmarkt, energieprijzen, etc.) en rijksbeleid. Tot slot, zijn de uitgaven aan de verstrekkingen ook afhankelijk van het te voeren minimabeleid omdat hierin wordt bepaald de omvang van de doelgroep voor inkomensregelingen (inkomensniveau) en de bedragen per vestrekking.

Het effect van de interventies op de de uitgaven aan de inkomensregelingen is dus niet betrouwbaar te prognosticeren. Om toch een indruk te geven van het mogelijk effect van de interventies op de begroting voor verstrekking van inkomensregelingen, is hieronder een grafiek gegeven van de kostenstijging bij verschillende groei van het aantal gebruikers (onder gelijkblijvende kosten per gebruiker). Deze is uitgewerkt voor een stijging van het aantal ontvangers met 5% per jaar, 10% per jaar en een groei startend bij 10% in 2025 en afvlakkend naar 2% per jaar in 2030. In deze berekening is er, waarschijnlijk onterecht, vanuit gegaan dat alle andere belangrijke factoren van invloed op de uitgaven voor de verstrekkingen (economie, rijksbeleid en eigen minimabeleid) gelijk blijven.

Grafiek: bandbreedte voor ontwikkeling van het budget inkomensondersteuning door groei van bereik

Omdat de uitgaven aan de inkomensregelingen afhankelijk zijn van veel meer dan de verbetering van de toegang tot en vereenvoudiging van de inkomensregelingen, wil het college de eventuele extra uitgaven als gevolg van dit besluit voorleggen aan de raad in de reguliere planning & control-cyclus.

Risico

De voorgestelde wijzigingen in het beleid en voorgenomen interventies bevatten de volgende risico's:

1. *Overschrijdingen van de beschikbare budgetten voor inkomensregelingen.*
   De voorgestelde beleidsaanpassingen en interventies zijn bedoeld om meer inwoners gebruik te laten maken van deze regelingen. Wanneer de interventies effectief zijn, leidt dit mogelijk tot een toename van de uitgaven aan de verstrekte inkomensregelingen. Deze toename kan resulteren in overschrijdingen van de nu begrote budgetten. Om te voorkomen dat de raad wordt geconfronteerd met een ongedekte stijging van deze uitgaven, is ervoor gekozen om de interventies in plateaus te implementeren. Hierdoor kan op verschillende ijkmomenten de kostenontwikkeling van het minimabeleid worden gevolgd en kan het college bepalen of nieuwe interventies om niet-gebruik tegen te gaan, verantwoord kunnen worden geïmplementeerd. Ook kan het college de gemeenteraad op tijd voorstellen doen om de uitgaven te beheersen en te dekken.

2. *Aanpassingen in rijksbeleid*
   Rijksbeleid op overheidsdienstverlening heeft gevolgen voor onze mogelijkheden de toegang tot de inkomensregelingen te verbeteren en de regelingen zelf te vereenvoudigen. Op dit moment is wetgeving in ontwikkeling, die het voor gemeenten veel makkelijker moet maken inwoners actief te benaderen door gemeenten toegang te geven tot informatie uit verschillende systemen. Omdat deze wetgeving nog in ontwikkeling is en nog niet duidelijk is wat die nieuwe wetgeving precies mogelijk gaat maken, is in de huidige plannen nog geen rekening gehouden met dit rijksbeleid. Zodra er meer duidelijkheid komt, worden deze ontwikkelingen meegenomen in voorstellen voor plateau 2.

3. *Samenvallen aanpassen en vervangen IV-systemen.*
   De voorgenomen beleidswijzigingen en de implementatie van interventies moeten worden geïmplementeerd in de informatiesystemen van de gemeente Zwolle. Dit betreft met name het e-formulieren- en achterliggende zaaksysteem waarin aanvragen voor regelingen worden afgehandeld en vastgelegd. In het komend jaar worden een aantal belangrijke systemen vervangen. Afhankelijk van het verloop van deze vervanging, kan de implementatie van de aangepaste regelingen in de systemen hierdoor vertraging oplopen. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken, is de afdeling IV (verantwoordelijk voor de informatiesystemen) vanaf het begin bij het project betrokken en zijn planningen van meet af aan afgestemd.

4. *Effecten van goed minimabeleid op bestaanszekerheid blijven onzichtbaar*
   De gemeenteraad wil inzetten op maximaal bereik van de inkomensregelingen om ervoor te zorgen dat Zwollenaren met een laag inkomen financiële bestaanszekerheid hebben. Op deze wijze geeft de raad invulling aan de Koers Sociaal Domein: bevordering van behoud van eigen regie, ook zodat inwoners minder snel afhankelijk worden van dure, professionele hulp en zorg. Een risico voor duurzaam minimabeleid is dat de bijdrage van inkomensondersteuning aan dit doel, onzichtbaar blijft. We onderzoeken hoe we zo goed mogelijk de relatie tussen input (inkomensregelingen), output (inwoners kunnen, in principe, rondkomen) en impact (meer bestaanszekerheid, kanengelijkheid en gezondheid) kunnen zichtbaar maken.

5. *De overgang van de oude naar de aangepaste regelingen later in het kalenderjaar vraagt forse inzet op snelle implementatie en zorgvuldige communicatie*
   Het college stelt voor om de aanpassingen in de regelingen per 1 januari 2025 in te laten gaan. Dit betekent dat ze na het besluit van de gemeenteraad later in het jaar met terugwerkende kracht ingaan. Zo kunnen inwoners snel profiteren van de wijzigingen. Dit vraagt twee dingen: de implementatie moet sneller klaar zijn dan bij een ingangsdatum van 1 januari 2026, wat tijdelijk meer inzet van de organisatie kan vragen. Daarnaast moet zorgvuldig worden gecommuniceerd over de overgang van de oude naar de nieuwe regelingen, wat extra capaciteit voor communicatie kan vereisen. Deze tijdelijke capaciteitsbehoefte kan worden opgevangen met een incidentele uitbreiding. Het is nog niet duidelijk of en hoeveel extra capaciteit nodig is. Dit wordt in de eerste maanden van het nieuwe jaar duidelijk. Een eventueel verzoek om extra budget wordt meegenomen in de eerste berap-melding.

Vervolg
Na vaststelling van de nieuwe verordeningen, worden deze gepubliceerd en geïmplementeerd in de uitvoering, onder andere door aanpassing van de website, de brieven en de werkinstructies voor de dienstverlening.

Openbaarheid
ja

Zwolle

Datum 10 januari 2024

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer